

Endrupskolen – status på asbestoprydning

NOTAT

Center for Politik og
Organisation

16. maj 2024

Historik:

Skolens pedel opdager 15. april en mindre skade på en af skolens tage, da han skal hente en frisbee ned. Pedellen rapporterer det til kommunens Center for Ejendomme, som rekvirerer en analyse fra Østergaard Bygge og Indeklimateknik.

Den 22.-28 april tages der 61 prøver for asbestfibre indendørs og udendørs. Resultatet forelægges den 2. maj.

Prøverne indenfor viser en meget lille forekomst af asbestfibre - langt under grænseværdien.

Udendørs viser prøverne asbestfibre i 9 ud af 25 prøver. Udendørs opgøres ikke omfanget i ppm., men alene om der er fundet asbestfibre eller ej.

Kommunen kontakter den 2. maj Styrelsen for Patientsikkerhed for at få rådgivning og modtager følgende den 3. maj (vedhæftet i fuld udgave): *"Styrelsen for Patientsikkerhed vurderer, at den påviste tilstedeværelse af asbest på skolens udearealer, ud fra det oplyste, er et udtryk for at de asbestholdige tage afgiver fibre til udemiljøet og i mindre omfang til indemiljøet. Styrelsen anbefaler, at kommunen iværksætter afhjælpende foranstaltninger hurtigst muligt og uden unødigt forsinkelse for at forebygge asbestforurening. Vi anbefaler, at der straks iværksættes oprydning af de forurenede udearealer."*

Kommunen anvender Rambøll som rådgiver – jf. vedhæftede referat med handleplan fra 7. maj.

På den baggrund indgår kommunen aftale med Weisleder Nedrivning A/S om oprydning, som iværksættes i Kr. Himmelfartsferien (9.-12. maj).

Den 6. maj er skolens sandkasse for en ekstra sikkerheds skyld afspærret.

Den 9. – 12. maj støvsuges udendørsarealerne på skolen. Der er derfor personer i beskyttelsesdragter på skolen. Alle områder, hvor der fundet asbestfibre, rengøres.

Et areal med faldgrus ved legeplads i gård 1 er fortsat afdækket og afskærmet, da der skal flyttes store mængder materialer og herefter udtages supplerende miljøprøver.

I den kommende weekend (pinsedagene) starter Weisleder Nedrivning A/S på forseglingen af skolens tage. Den opgave vil strække sig over

nogle weekender og indledes pga. vindretningen i den vestlige ende af skolen.

I hver forseglingsproces påføres to lag. Processen skal herefter gentages årligt.

Vi forventer, at der årligt vil blive taget supplerende måling (både inde og ude) for at sikre, at forseglingen er intakt, indtil alle relevante tagplader er udskiftet.

Kommunens rådgivere og medarbejdere har siden 15. april fundet tre plader med skader og som omgående er forsejlet af håndværkerne.

På baggrund af ovenstående har administrationen besluttet at fremrykke projektering af udskiftning af skolens tage til 2024 fra 2025.

I juni 2024 får Plan- Trafik- og Klimaudvalget forelagt sag med en generel status på fremdriften af de prioriterede arbejder indenfor det afsatte anlægsbudget til bygningsvedligeholdelse – herunder om de problemstillinger som denne sag rejser.

Er forekomsten af asbestfibre på skolen til fare for elever og ansatte?

De målte forekomster indendørs ligger i alle prøver markant under grænseværdien. Der er derfor ikke grund til at tro, at elever og ansatte er udsat for risiko ved at opholde sig indendøre på skolen.

Der iværksættes derfor heller ikke særlige handlinger/ oprydning indendørs.

Vedr. asbest udendørs, anbefaler Styrelsen for Patientsikkerhed oprydning hurtigst muligt. Det skete – jf. ovenfor - allerede i Kr. Himmelfartsferien, hvor de udvendige arealer blev støvsuget.

Det er vigtigt at have for øje, at der kan spores asbestfibre i luften i alle byer i Danmark, jf. Styrelsen for Patientsikkerhed:

"Alle byboere udsættes for en lille mængde asbest, idet byens asbesttage forvitrer og frigør asbestfibre til luften. Denne eksponering vurderes generelt at udgøre en meget begrænset sundhedsrisiko i relation til kræftudvikling. Dog er asbest et kendt kræftfremkaldende stof og eksponering af mennesker for asbestfibre bør holdes så lav som muligt."

I Fredensborg kommune er der mange bygninger, som er opført før 1986, hvor asbest blev forbudt. Dette gælder både private bygninger og offentlige bygninger.

Der er derfor stor opmærksomhed, når vi skal udføre arbejder i materialer, som kan indeholde asbest – hvilket ikke kun er i tage, men også i pakninger, isoleringer ved rør mv. (jf. nedenfor)

Hvis der er den mindste tvivl om indhold af asbest i materialerne, når der skal udføres et arbejde, bliver der taget prøver. Og vi tager altid udgangspunkt i, at materialer indeholder asbest, hvis de er fra før 1986.

Der føres løbende visuelt tilsyn med vores bygninger med bygningsgennemgange, men der udføres ikke løbende målinger uden grund.

Konklusion:

Vi har med de iværksatte tiltag ingen grund til at tro, at elever og ansatte er i større risiko for forurening med asbestfibre end på andre steder på kommunens egne arealer og i kommunen i det hele taget.

Skyldes forureningen manglende vedligeholdelse?

Nej, skolens tage tilses jævnlige, idet man er bevidst om, at skader på tagplader med asbestfibre skal udskiftes eller forsegles hurtigt. På flere af skolens tage er der pålagt nye tagplader. De gamle er fjernet efter reglerne og har dermed ikke givet anledning til forurening.

Den udvendige forurening kan skyldes kraftige regnskyl. Der foretages derfor en forsegling af skolens tage, så de beskyttes.

Hvad er grænseværdierne?

Den nuværende danske grænseværdi er 3.000 ppm.
WHO anbefaler 1.000 ppm.
Indendørs på skolen er der maksimalt målt 600 ppm.

Fra Arbejdstilsynets vejledning:

Da asbest ikke kan brænde og tåler temperaturer op til 900 °C, har det været brugt til armering, isolering og brandsikring, og det har været brugt i en lang række bygningsmaterialer op til midten af 1980'erne. Asbest kan findes i beklædningsplader til vægge, lofter og tage, i gulvbelægninger og i særlige produkter som asbestholdige ventilationskanaler, asbestcementsholdige rør til vandforsyning, fugemasser og pudsmaterialer.

Asbest har været brugt til isolering af rør, beholdere, kedler, ventilationskanaler, pakninger i kedellåger og flangesamlinger m.m. Isoleringen er ofte udført med kiselgur blandet med asbest, men også isolering med næsten ren asbest kan forekomme.

I 1972 blev det forbudt at bruge asbest eller asbestholdige produkter til termisk-, støj- og fugtisolering.

I 1980 blev det helt forbudt at bruge asbest bortset fra asbestcementprodukter som fx tagbeklædning, friktionsbelægninger, pakningsmaterialer, lejeforinger og kommutatorer.

I 1986 blev forbuddet mod brug af asbest skærpet. Undtagelse gjaldt herefter kun for asbestcementbølgeplader "B5" og "B9" og håndgods til tagdækning, bundne pakningsmaterialer, friktionsbelægninger, lejeforinger og kommutatorer.

Fra 1993 og frem til 2005 har kun ganske få typer produkter som bundne pakningsmaterialer, lejeforinger og enkelte friktionsbelægninger været undtaget fra forbuddet.

Tidsforløb:

- Den 15. april: Skolens pedel rapporterer mistanke om en skade på taget
- Den 17. april besigtiger Østergaard Bygge og Indeklimateknik taget
- Den 22.-28 april tages der 61 prøver for asbestfibre indendørs og udendørs.
- Den 2. maj forelægger resultater af prøverne
- Den 3. maj modtager kommunen vurdering fra Styrelsen for Patientsikkerhed
- Den 6. maj afspærres sandkassen
- Den 9. – 12. maj støvsuges udendørsarealerne på skolen.
- Den 18. maj indledes arbejdet med forsegling af tagene.